

Notat vedr. gældende regler om oplysninger om vanddata

Kontor/afdeling

Vand

Dato

22-05-2025

J nr.

/RIM

Problem

I forbindelse med opstarten af arbejdet under Forsyningsdigitaliseringsprogrammets dataudviklingsgruppe på vandområdet er der efterspurgt en redegørelse for, hvilke regler der gælder for oplysning om og rettigheder til vandforbrugsdata.

Indeværende notat redegør for gældende regler vedr. oplysning om vandforbrug og fakturering på vandforsyningsområdet under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort, herunder i vandforsyningsloven, Målerbekendtgørelsen samt Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen.

Baggrund

Reglerne for data vedrørende vandforbrug reguleres af flere love og bekendtgørelser, der fastlægger vandselskabernes ansvar og forpligtigelser i forhold til indsamling, behandling og anvendelse af målerdata.

Regler om data vedr. vandforbrug

Vandforsyningsloven indeholder bestemmelser om målere og giver vandforsyningerne mulighed for at beslutte, om der skal installeres fjernaflæsning af målere. Bekendtgørelse om betaling for vand efter målt forbrug og Målerbekendtgørelsen sikrer, at betaling for vandlevering sker efter det målte forbrug. Endelig sikrer Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen, at vandforsyningerne skal oplyse forbrugerne om deres vandforbrug. Der er altså et lovgrundlag, der forpligter vandforsyningerne at oplyse forbrugeren om dennes vandforbrug. Dette vil blive uddybet nedenfor først simpelt opstillet i en tabel og herefter uddybes det.

Forbrugeren har ikke selv indflydelse på, hvordan adgangen til data er eller i hvilke formater, data kan leveres. Hverken forbrugeroplysningsbekendtgørelsen eller drikkevandsdirektivet sætter krav til, at oplysninger skal kunne stilles til rådighed via f.eks. bestemte formater. Der er dog ingen lovgivningsmæssige forhindringer for, at forbrugsdata stilles til rådighed. Dette omfatter også vandforsyningernes mulighed for at vælge at give forbrugerne mere detaljeret information om deres vandforbrug. Dermed kan de i princippet få afholdt deres udgifter til levering af yderligere data til forbrugerne i det omfang, det kan begrundes med, at dette sker som led i en effektivisering af vandforsyningen eller besparelser i vandforbruget.

Lovgrundlag	Overordnede regler for data
Vandforsyningsloven	§55 a fastsætter, at almene vandforsyninger skal udarbejde et

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

	regulativ, der bl.a. indeholder bestemmelser om målere, herunder aflæsning af målere, herunder at forsyningen kan beslutte, at der skal være en fjernaflæsning af målere.
Bekendtgørelse om betaling for vand efter målt forbrug	Af § 1, stk. 1 og 2 fremgår det, at vandforsyninger er ansvarlige for installering af vandmåler i ejendomme. Reglerne for afregning af vand er reguleret under § 1, stk. 5 i denne bekendtgørelse, som fastslår, at betaling for vandlevering skal ske efter det målte forbrug med mulighed for at inkludere et fast bidrag.
Målerbekendtgørelsen	§ 1 bestemmer, at betaling for koldt og varmt vand skal ske efter det målte forbrug for den forbrugsafhængige del af betalingen.
Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen	§ 1 forpligter vandforsyningerne til at oplyse forbrugerne om deres vandforbrug. Dette kan ske direkte på fakturaen eller via digitale midler.

Vandforsyningsloven

Vandforsyningsloven, der har til formål at sikre en planlagt og koordineret udnyttelse og beskyttelse af vandressourcer, indeholder enkelte bestemmelser om vanddata. Ifølge lovens § 45 har vandselskaber forsyningspligt i forhold til levering af drikkevand, og som et naturligt led i denne opgave indsamler og behandler selskaberne oplysninger relateret til de enkelte kunder. I denne forbindelse er forsyningsselskaberne dataansvarlige efter GDPR-lovgivningen, og målerdata indhentes i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c. Det betyder, at indsamlingen sker som et led i overholdelsen af reglerne om afregning efter målt forbrug.

Vandforsyningslovens § 55 fastsætter, at almene vandforsyninger skal udarbejde et regulativ, som fastlægger forholdet mellem forbrugeren og vandforsyningen. Regulativet indeholder typisk også bestemmelser om målere, herunder aflæsning, målerskifte og plombering, samt at vandforsyningen fx kan beslutte, at aflæsning skal foretages som fjernaflæsning. Der vil således ofte være bestemmelser i regulativet, som har betydning for indsamling af forbrugsdata. Klima-, Energi- og Forsyningsministeren fastsætter de nærmere regler om krav for regulativer efter forhandling med miljøministeren.

Bekendtgørelse om betaling for vand efter målt forbrug

Klima-, Energi- og Forsyningsministeren har med hjemmel i vandforsyningslovens § 55, stk. 5, bemyndigelse til at fastsætte regler for installering af vandmålere i bygninger og betaling efter faktisk vandforbrug. Disse regler er henholdsvis udmøntet i bekendtgørelse om betaling for vand efter målt forbrug og målerbekendtgørelsen jf. afsnittet herom nedenfor. Hjemlen er delvist udmøntet i bekendtgørelsen om betaling for vand efter målt forbrug (BEK nr. 525 af 14/06/1996), hvoraf det fremgår, at vandforsyninger har ansvaret for at installere vandmålere i ejendomme. Af denne bekendtgørelses § 1, stk. 1 og 2, fremgår det, at vandforsyninger er ansvarlige for installering af vandmåler i ejendomme. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 2, at målerne stilles til rådighed af vandforsyningen og forbliver vandforsyningens ejendom.

Reglerne for afregning af vand er desuden reguleret i denne bekendtgørelse, som fastslår, at betaling for vandlevering skal ske efter det målte forbrug med mulighed for at inkludere et fast bidrag. Det betyder, at vandforsyningerne har pligt til at indsamle og bruge disse data til at foretage afregning af vand efter målt forbrug.

Målerbekendtgørelsen

Derudover er der også regler fastsat i Målerbekendtgørelsen (BEK nr. 563 af 02/06/2024) under Social-, Bolig- og Ældreministeriet. § 1, stk. 3 bestemmer, at betaling for koldt og varmt vand skal ske efter det målte forbrug for den forbrugsafhængige del af betalingen.

Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen

Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen (BEK nr. 538/2024) under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort fastlægger endvidere vandforsyningerne en forpligtelse til at oplyse forbrugerne om deres vandforbrug. Dette er hjemlet i §§ 5-8. Dette kan ske direkte på fakturaen eller via digitale midler. Bekendtgørelsen definerer vandforbrug som det faktiske, målte forbrug, der afregnes af vandforsyningen ud fra ejendommens afregningsmålere.

Derudover skal forbrugerne oplyses om udviklingstendensen i husstandens årlige vandforbrug, herunder en sammenligning af husstandens aktuelle vandforbrug med forbruget i samme periode året før, og med det gennemsnitlige forbrug for en tilsvarende husstand. Dette gælder dog kun i det omfang de nødvendige oplysninger er tilgængelige for vandforsyningen og teknisk muligt at oplyse.

Bekendtgørelsen stiller krav til, at oplysningerne skal gives til vandforbrugerne på den mest hensigtsmæssige og lettilgængelige måde, f.eks. på faktura, Digital Post eller ved hjælp af andre digitale midler, såsom intelligente applikationer, uden at der er angivet nærmere krav til, hvordan dette skal ske. Det er således op til de enkelte vandforsyningsvirksomheder at vurdere, hvordan de konkret vil opfylde bekendtgørelsens krav.

Kan vandforsyningerne levere flere data om vandforbrug til forbrugerne?

Forbrugeroplysningsbekendtgørelsen fastlægger alene minimumskravene til oplysning af forbrugerne, som følger af drikkevandsdirektivets artikel 17.

Det følger hverken af bekendtgørelsen eller drikkevandsdirektivet, at oplysninger skal kunne stilles til rådighed via fx andre formater. Det bemærkes dog, at lovgivningen på KEFMs område i øvrigt ikke er til hinder for, at forbrugsdata stilles til rådighed, eller at der laves digitale platforme. Dette omfatter også vandforsyningernes mulighed for at vælge at give forbrugerne mere detaljerede information om deres vandforbrug.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 52 a hvilke udgifter, der kan indregnes i prisen for vand. Det fremgår af denne opgørelse, at der kun kan indregnes nødvendige udgifter til aktiviteter, der direkte kan knyttes til vandselskabernes opgave med forsyning af vand, herunder udgifter til rådgivning af vandforsyningens kunder om vandbesparelser, finansiering af vandbesparende foranstaltninger og deltagelse i vandværkssamarbejder og lignende, udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som anlægget indvinder fra. Nødvendige udgifter kan nærmere kvalificeres ud fra vandsektorlovens formålsbestemmelses definition jf. lovens § 1:

"[...] vand- og spildevandsforsyningen drives på en effektiv måde, der er gennemsigtig for forbrugerne, giver lavest mulige, stabile priser for forbrugerne og samtidig understøtter innovativ udvikling og demonstration og eksport af vandteknologiløsninger. Loven skal endvidere medvirke til at sikre og udvikle en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, som tager hensyn til forsyningssikkerheden, klimaet og naturen"

Det betyder, at der i princippet kan afholdes udgifter til levering af yderligere data til forbrugerne i det omfang, det kan begrundes med, at dette sker som led i en effektivisering af vandforsyningen eller besparelser i vandforbruget. Det lægges i det følgende til grund, at levering af yderligere data til forbrugere ligger inden for disse formål.

Vandselskaber omfattet af økonomiske rammer

Vandselskaber, der er omfattet af økonomiske rammer, jf. vandsektorlovens § 2, kan i medfør af vandforsyningslovens § 52 a kun afholde udgifter inden for en indtægts- eller kontrolramme, som fastlægges af Vandsektortilsynet. Ca. 230 selskaber svarende til ca. 75 pct. af drikkevandsselskaberne samlede debiterede vandmængder er omfattet af de økonomiske rammer.

Afholdelse af udgifter til levering af data til forbrugerne, der går ud over de fastsatte krav i forbrugeroplysningsbekendtgørelsen kan umiddelbart afholdes af

vandforsyningen inden for den fastsatte indtægts- og kontrolramme, og såfremt det falder inden for de udgifter, der er fastsat i § 52 a i vandforsyningsloven.

Hvis dette ikke er muligt, kan vandforsyningen i medfør af § 11 i den såkaldte ØR-bekendtgørelse¹ søge Forsyningssekretariatet om, at den økonomiske ramme øges med et tillæg. Det forudsætter bl.a., at dette begrundes i et statsligt eller kommunalt fastsat *mål*, som vedrører hensynet til bl.a. miljø, energieffektivitet, klima mm. Hvis de øvrige betingelser i ØR-bekendtgørelsen er opfyldt, vil der kunne søges om tillæg til nye krav fastsat i en bekendtgørelse. Dette kan omfatte levering af yderligere data til forbrugere, herunder installering af fjernaflæselige målere, hyppig opdatering af data i særlige formater, mv.

Kan vandforsyningerne levere data til tredjeparter

Som beskrevet ovenfor, kan vandforsyninger kun afholde udgifter, der må indregnes i prisen til vand til formål, som er fastlagt i § 52 a i vandforsyningsloven. Levering af data til tredjeparter er ikke beskrevet i disse formål. Det vil bl.a. afhænge af de konkrete formål med levering af de specifikke data, og der skal altid foretages relevante vurderinger i den konkrete situation. Det kan fx vurderes, om det er en nødvendig udgift til indvinding og distribution af vand, om der konkret kunne ske effektivisering af driften, og om det vil komme forbrugerne til gavn. Problemstillinger i forhold til anden lovgivning skal også vurderes f.eks. konkurrencelovgivning, GDPR mv.

Det er tvivlsomt, om der kan afholdes udgifter til tredjeparter, der kan indregnes i taksterne, hvis formålet f.eks. er bedre grundlag for udvikling, tredjeparts markedsføring eller implementering af konkrete løsninger.

I den konkrete situation kan det undersøges, om levering af data falder ind under bestemmelserne om tilknyttet virksomhed, som det er beskrevet i bekendtgørelsen om vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed. Dette kan muliggøre samarbejde med private aktører, herunder inden for teknologiudvikling og eksportvirksomhed.

Kan en forbruger betale for at modtage data om vandforbruget?

Der er ingen regler, der specifikt tillader vandselskaber at sælge data til vandforbrugere med særligt behov for forbrugsdata. Hvis en forbruger vil betale for at modtage data om eget vandforbrug med henblik på at reducere forbruget, vurderes det dog at kunne falde ind under § 52 a, stk. 1, nr. 9, om udgifter til finansiering af vandbesparende foranstaltninger. Derfor bør vandselskabet have mulighed for at opkræve særskilt betaling for denne ydelse.

¹ Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber, nr 2291 af 30/12/2020